

ES PEDRIS LLARG

Núm. 17
TRIMESTRAL
setembre
1991

Revista Municipal d'Informació i Cultura

BEGUR / ESCLANYÀ

EDITORIAL

L'ESTIU

Es diu que a l'estiu la gent viu, en general, els dies de manera més intensa, és per això que la gent és més susceptible cap a les seves inquietuds, que no pas en la resta de les estacions de l'any. I ja pot ser, no en va, al passejar per Begur aquest estiu, i al conversar amb companys i amics, hem intuït un desassossegament, com si existís un neguit, una inquietud col·lectiva, provocada, no únicament pels esdeveniments del nostre entorn, sinó també per d'altres molt més llunyans.

Pensem que aquesta inquietud del begurenc és consubstancial al seu caràcter i ve condicionada per la pròpia situació geogràfica de l'indret: poble enlairat, dominador de paisatges, ventat per tots racons. Receptor i comunicador d'opinions diverses. Tot plegat configura aquest tarannà inquiet.

Nosaltres voldríem expressar-vos que des de la Casa de la Vila procurem ser receptors de totes aquelles inquietuds i il·lusions, treballant en diversos fronts, impulsant projectes a curt i llarg termini, oferint solucions a petits problemes de cada dia...

Però convé recordar que no tot és febre d'estiu. Al finalitzar la temporada estival el nostre poble continua essent captivador, ple d'encants, bonic, alegre, impregnat de vida. En definitiva, un espai per a viure i per a disfrutar. Un espai per el begurenc i per el visitant. Però les circumstàncies i els neguits quotidians no ens poden fer oblidar la necessitat d'atendre al visitant amb cortesia, amabilitat i estima, és a dir, cal mimar-lo, com molt bé ens recorda sovint un begurenc de Fornells.

Desitgem que les inquietuds que comporten corrents negatives se les emporti, a l'entrada de la tardor, una d'aquestes ventades que acostuma a visitar-nos el final de setembre.

En tot cas, l'Ajuntament, com sempre, continuarà al servei de les sanes inquietuds i dels projectes engrescadors que han de fer del poble de Begur un model per a la comarca.

Conseller de Turisme

ES PEDRIS LLARG

Revista Municipal
d'Informació i Cultura

Núm. 17
TRIMESTRAL
setembre 1991

Edita:

Ajuntament de Begur

Redacció:

Arxiu Històric Municipal
Servei de Català

Imprimeix:

Impremta Palé, S.A.L.
Clavé, 35 - Palafrugell

Dipòsit Legal:

GI 802-1987.

Els conceptes i opinions
sostinguts en els articles signats
que apareixen a **ES PEDRIS
LLARG** no representen,
necessàriament, l'opinió
d'aquesta revista.

Recordem que les pàgines d'**ES
PEDRIS LLARG** són obertes a
tothom. Qualsevol persona que
vulgui emetre llur opinió o
col·laborar en la revista ha de
lliurar els originals a la Redacció.

Carrer
Concepció
Pi i Tató

Enllumenat Carrer
Concepció Pi Tató.
Fanals nous
i instal·lació nova.

Platja
del Racó

Dipòsit
aigües negres
i tancat
lavabos

Sa
Fontansa

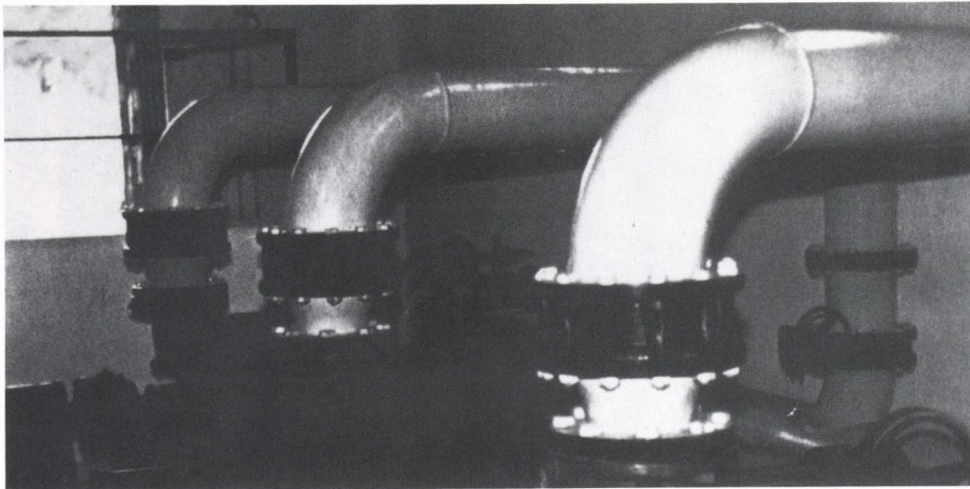
Vorera
a Sa Fontansa

Obres d'ampliació del subministrament d'aigua a Begur - Anys 1989 - 91

La forta expansió de Begur en els darrers anys ha fet que les seves instal·lacions de subministrament d'aigua, construïdes l'any 1966 i successivament ampliades de forma parcial, resultessin insuficients ja l'any 1988, en que es van arribar a produir restriccions en moments d'ocupació punta.

Per donar sortida a la precària situació del Servei d'Aigües i en base a les diferents propostes fetes a l'«Estudi d'alternatives per a l'ampliació de l'abastament d'aigua potable a Begur» (juliol 88), es va optar per una solució de baix cost que aprofitava en la major mesura possible les antigues instal·lacions fins al límit de la seva capacitat tècnicament aconsellable. El «Projecte d'ampliació de la infraestructura de subministrament d'aigua en alta a Begur», redactat a l'octubre de 1988, plantejava una inversió de 120 milions de pessetes per obtenir un increment del 100% en la capacitat del bombeig d'aigua des de les instal·lacions de la Mancomunitat i doblar el volum de reserva dels dipòsits generals de la població.

El mes de desembre de 1988 l'Ajuntament de Begur va encarregar a SAUR l'execució d'una primera fase

del Projecte general, consistent en la construcció del dipòsit de Son Rich, estació de sobrelevació a l'antic dipòsit general de Puig Ric i adequació de la xarxa general de subministrament a les urbanitzacions, exigida per la construcció del nou dipòsit a cota molt inferior a l'antic. Aquestes obres van entrar en servei el mes de juliol de 1989 i van permetre assegurar el subministrament regular a tota la xarxa durant els estius de 1989-1990 gràcies a la reserva addicional de 2.000 m³.

El mes de juny de 1990 la Direcció General d'Obres Hidràuliques de la

Generalitat de Catalunya, a través de la Junta d'Aigües, va adjudicar a SAUR l'execució de la segona fase de les obres, consistent en la construcció de la nova estació de bombeig que assegura un potencial de creixement del 100% al municipi pel que fa a disponibilitat d'aigua, si bé no cal oblidar que la garantia de subministrament dependrà en un futur immediat de la disponibilitat de recursos de la Mancomunitat procedents del Baix Ter.

Aquesta 2.ª fase de les obres es va inaugurar el mes de juliol d'enguany.

Bandera blava

El 5 de juny de 1991 es va atorgar la Bandera Blava a les cales de Sa Tuna i Sa Riera, juntament amb 14 platges més del litoral gironí. Aquest distintiu el concedeix la Fundació d'Educació Ambiental a aquelles platges que destaquen per la qualitat de les seves aigües i serveis.

Això és un compromís i un repte per millorar les nostres platges. Cal destacar que Sa Tuna ja va ser guardonada amb la Bandera Blava l'any 1987, essent la pionera amb les platges de Palamós, concretament la Platja Gran, i la Platja Gran de Tossa. La cala de Sa Riera va ser guardonada l'any passat i aquest any.

Els antecedents de la Bandera Blava es remonten al 1982, quan un grup d'experts del Comitè d'Educació Ambiental del Consell d'Europa creà la FUNDACIÓ EUROPEA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL (FEEE), la qual va rebre una gran empenta moral i econòmica,

en particular, dels Governos de FRANÇA, HOLANDA i DINAMARCA.

Fou el 1986 quan la branca francesa de la FEEE, va concebre com iniciativa privada, a nivell nacional, la creació d'un logotip i una bandera, que s'utilitzà com a distintiu en aquells Ports Esportius francesos que es caracteritzaven per disposar d'unes excel·lents condicions ambientals i serveis. Més endavant, el Comitè Directiu de la FEEE assumia la Campanya com iniciativa privada pròpia a nivell internacional. D'entre els ajuts rebuts cal destacar la Cooperació de la Comunitat Europea, que va unificar, a nivell europeu, els criteris d'adjudicació de les banderes.

L'actual campanya Bandera Blava d'Europa és, doncs, una continuació de les ja esmentades campanyes anteriors, celebrades per tota la Comunitat Europea, des de la seva

introducció l'any 1987, amb motiu de l'Any Europeu del Medi Ambient.

Els criteris considerats per atorgar aquests distintius es poden modificar mitjançant acord prè del Comitè de Coordinació Europeu, integrat per la Fundació Europea d'Educació Ambiental i la Direcció General de la Comissió de la CEE, juntament amb els operadors nacionals i coordinadors regionals (Mediterrà i Atlàntic) de la Campanya.

La Conselleria de Turisme rep del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, cada 10 dies, un programa de vigilància i informació de l'estat de les platges durant la temporada estiuenca, aquestes dades es troben exposades a l'aparador de l'Oficina Municipal de Turisme. Els programes informen de la qualitat microbiològica de l'aigua de bany, i donen el resultat de l'aspecte de l'aigua i de la sorra, també la qualificació de la platja amb estrelles.

S' enxampa abans un mentider que un coix

Des de fa temps, en particular i de manera més palpable des de l'aprovació del darrer Pressupost Municipal ara farà un any, el **GRUP MUNICIPAL DE CONVERGÈNCIA i UNIÓ** venim denunciant que, econòmicament, l'Ajuntament de Begur va coix. Aquest ronquejar econòmic de l'Ajuntament té el seu fonament en una malaltia avui per avui, després de quatre anys de govern municipal socialista, difícil de guarir:

EXTREMAT DESEQUILIBRI PRESSUPOSTARI que fa que la Corporació no disposi d'una sola pesseta per inversions municipals que millorin la qualitat de vida de tots els ciutadans.

El remei seguit per la política econòmica municipal —a càrrec exclusivament, com no, del Sr. Alcalde— no ha sigut intentar guarir la malaltia cercant any darrera any un Pressupost Municipal més equilibrat; ben al contrari, la solució utilitzada ha sigut donar un bastó al malalt —bastó en forma de fort augment dels impostos Municipals i de crèdit darrera crèdit endeutant més i més la Corporació— i així anar fent fins el dia que un altre Equip de Govern assoleixi democràticament desbancar l'actual del poder i es trobi, com vulgarment se sol dir, «amb el mort a sobre».

Preocupats per aquesta qüestió, el **GRUP MUNICIPAL DE CIU** vàrem demanar per escrit (7/9/91) la relació de deutes —partides pendents de pagament— de l'exercici actual i anterior; la resposta (12/9/91) del Sr. Alcalde fou contundent:

«En relació a les partides pendents del 1991, vull indicar-li que es tracta d'una documentació que de moment no està en el poder de la Corporació».

Amb aquesta resposta nosaltres entenem que:

1.- **ELS COMPTES DE L'AJUNTAMENT NO ESTAN AL DIA** i, per tant, quan el Sr. Alcalde o Portaveu de l'Equip de Govern diu el contrari falta a la veritat.

2.- Si les partides pendents de pagament del 1991 és una documentació que no té la Corporació, malgrat ésser qui, evidentment, les ha de pagar, no entenem a on es troba aquesta, i en tot cas, la problemàtica econòmica de l'Ajuntament de Begur és encara més greu del que ens pensàvem.

La nostra preocupació arriba al límit quan observem perplexos la política d'aparador que aplica l'Equip de Govern, gastant diners a raig en temes i activitats on es creu que són popularment més agraiïts, mentre s'acumulen deutes importants amb Entitats que ens assegurin els Serveis Bàsics:

Mancomunitat d'Aigües .	40 milions
Consorci Costa Brava	
(Sanejament)	11 milions
Mancomunitat de Disminuïts Psíquics	1'5 »
Creu Roja (Ambulància) .	0'3 »
(Pendent de Pagament a 30/6/91)	

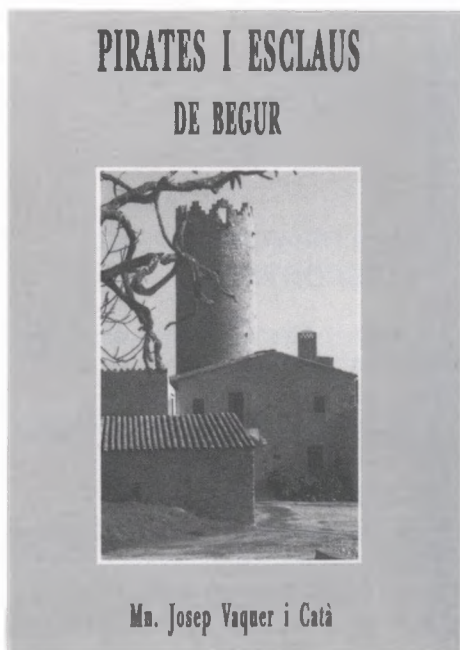
Deutes bàsicament encara pendents avui tot i haver concluit, per part de l'Ajuntament, el cobrament en període voluntari de l'impost de Béns immobles (Contribució Urbana).

Malgrat les mínimes dades que el Sr. Alcalde accepta facilitar-nos, podem assegurar, sense por a equivocar-nos, que econòmicament l'Ajuntament de Begur va coix. Des de l'Oposició Municipal creiem que l'actuació econòmica de l'actual Equip de Govern fa empitjorar dia a dia la situació, i és el nostre deure donar-ho a conèixer a tots els Begurencs.

Conscients de la problemàtica econòmica de l'Ajuntament, agrairíem que, tant per part de l'Alcaldia-Regidoria d'Hisenda com del Portaveu de l'Equip de Govern, no s'intenti, com fins avui, enganyar-nos amb bones paraules que no diuen res i només serveixen per amagar la problemàtica realitat. Sol cer certa aquella coneguda dita que ens diu: «s'enxampa abans un mentider que un coix».

Grup Municipal de CiU

Presentació del llibre «Pirates i esclaus de Begur»

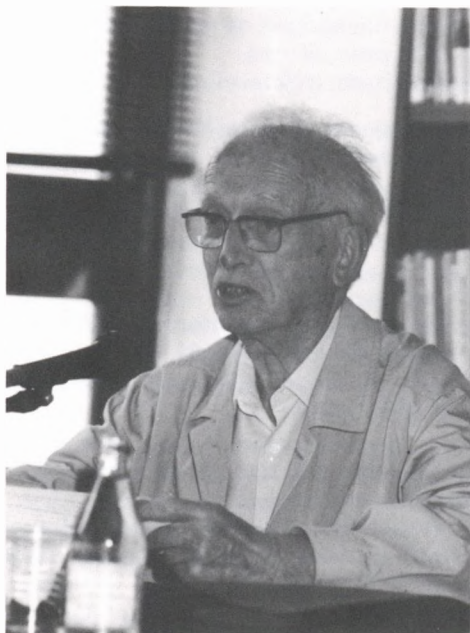
El rector de Begur, mossèn Josep Vaquer, ha publicat un nou llibre que recull una part important de la història de Begur: «Pirates i esclaus de Begur».

El llibre es va presentar el propas-

sat dia 5 de juliol en el marc del Centre Cultural Escoles Velles de Begur. L'acte va estar presidit pel Vicari Episcopal de l'Empordà Enric Sala i Villegas, el qual va pronunciar un interessant parlament on va remarcar la

importància de la investigació històrica i dels arxius per a la comprensió del present a través del coneixement del passat.

L'Onze de Setembre

Lluís Esteva

L'Ajuntament de Begur ha institucionalitzat, des de fa tres anys, un acte cultural per a celebrar la Diada Nacional de Catalunya. Enguany, la

Diada ha coincidit amb la presentació del volum 10 de les Publicacions de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà.

El President de l'Institut, l'antic mestre de Begur Lluís Esteva, va presentar els diferents treballs que configuren l'obra, alhora que va fer una

breu introducció recordant el seu pas pel poble de Begur.

Entre la nombrosa concurrència hi havia diversos alumnes del Sr. Lluís, que van aprofitar l'acte per saludar-lo i expressar-li la seva consideració, compartida per tot el poble de Begur.

El carnet d'esportista del Patronat Municipal d'Esports

El Patronat Municipal d'Esports crea, a partir de la temporada 1991-92, el CARNET D'ESPORTISTA, que donarà la possibilitat al seu posseïdor de participar gratuïtament en totes aquelles activitats que organitzi el Patronat durant la temporada i que es corresponguin amb la seva edat o categoria.

ACTIVITATS ESPORTIVES QUE PORTA A TERME EL PATRONAT

ESCOLA PREESPORTIVA: Per a infants de 6 a 10 anys (de 1r. a 4t. d'E.G.B.)

ESCOLES ESPORTIVES:

- PRIMÀRIES — **Bàsquet** (Infants de 10 a 13 anys. De 5è. a 8è d'E.G.B.)
— **Futbol** (Infants de 8 a 15 anys. Categories Benjamins escolars i Alevins, Infantils i Cadets federats)
- SECUNDÀRIES — **Voleibol** (Infants de 10 a 15 anys)
— **Activitats de raqueta** (Badminton, Squaix, tennis taula, tennis)
— **Cross** (Infants de 9 a 13 anys. De 4t. a 8è d'E.G.B.)

Només es pot fer una Escola Esportiva Primària. Cal triar entre Bàsquet o Futbol.

Es poden fer les Escoles Esportives Secundàries que es vulguin a més a més de la Primària.

ACTIVITATS PER A ADULTS:

- Campionat de Futbol Sala
- Campionat d'Escacs

- Campionat de Tennis Taula
- Campionat de Tennis
- Cursa Popular
- Cursa Vehicles sense motor
- Manteniment físic

CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS DEL CARNET D'ESPORTISTA

- Hi ha 2 tipus de carnet: carnet fins a la categoria Cadet (15 anys) / carnet a partir dels 16 anys
- Preu del carnet: 3.000 ptes.
- Assegurança contra accidents coberta amb la Mutualitat Esportiva
- Participació gratuïta a totes les activitats
- Descomptes en la utilització de les pistes de tennis i squaix de la zona esportiva municipal Font de Baix en un horari establert de poca utilització de les instal·lacions.
- Reduccions familiars quan diferents membres de la família posseeixin el carnet

PREUS DE MATRÍCULA DE LES DIFERENTS ACTIVITATS PER AQUELLS QUE NO TINGUIN CARNET D'ESPORTISTA

- Escola Preesportiva: 3.000 ptes.
- Futbol, bàsquet i voleibol: 3.000 ptes.
- Activitats de raqueta: 1.000 ptes. per cadascun dels cursets
- Cross: 1.000 ptes.
- Futbito: 1.500 ptes. per a cadascuna de les tres fases
- Manteniment físic: 1.000 ptes. al mes
- Cursa popular i altres activitats: a determinar

Club Voleibol Begur

La passada temporada 90-91 el Club Voleibol Begur va retornar a l'activitat. L'equip femení compost per Caner, Prats, M. Abad, De la Luz, Gutiérrez, Villa, F. Martínez i M.J. Martínez, presents a la foto i també Neras, M.ª Dolores Abad i Bonai, juntament amb l'ajut de diverses jugadores de l'equip juvenil lograren l'ascens a la Primera Divisió Catalana (2.ª Nacional) on participaran aquesta temporada que s'iniciarà a mitjans d'octubre i constarà de 12 equips:

Terrassa, Hospitalet, Laietà, Sta. Coloma, Mataró (BARCELONA). Altafulla i CN Reus «Ploms» (TARRAGONA). L'Escala, AVAP, Begur i Girona (GIRONA). Andorra.

Es repartiran en dos grups de 6 equips en una primera fase, fins a finals de desembre, classificatòria i una segona fase del campionat de permanència o ascens que durarà des de desembre a març. Posteriorment es jugarà la Lliga Catalana.

També l'equip juvenil femení participarà al Campionat provincial. Els equips seran: CV Olot, CV Les Planes, CV Vilajuïga, CN Figueres, CA Palafrugell, CV Begur i CV Girona, iniciant-se la lliga també a mitjans d'octubre.

Finalment l'equip Sènior Masculí participarà al Campionat de Catalunya de Segona Divisió Masculina juntament amb: AVAP, Girona, St. Feliu i Begur (GIRONA). La Llagosta, St. Boi,

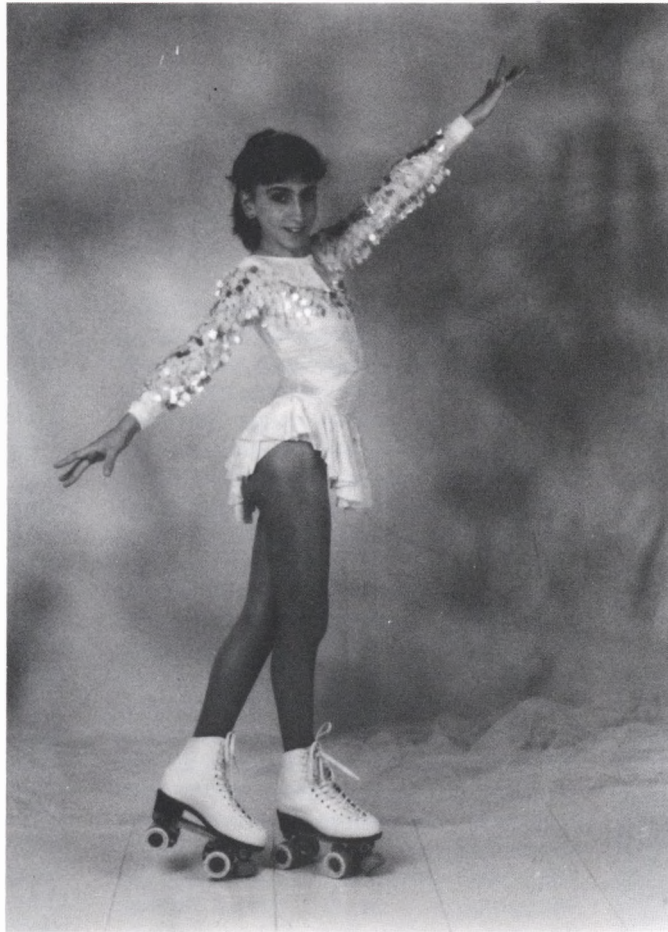
Vilasar, Costamar, Manresa (BARCELONA). Cecell (LLEIDA). Andorra. CN Reus «Ploms», Tortosa, Pere Vila (TARRAGONA).

Els entrenadors de cadascun dels equips seran:

Rogeli Nieto (Sènior Femení), Miquel Martí (Juvenil Femení), Carles Bayó (Sènior Masculí).

Esperem la vostra presència al Pavelló al llarg de la competició, així com si voleu ajudar econòmicament, podeu fer-vos socis del Club (3.000 ptes.)

Fins ben aviat: **CV Begur.**

Sandra Rodríguez, Campiona d'Europa de patinatge

Sandra Rodríguez i Duque, una begurena del barri de Sant Josep d'Esclanyà, que malgrat la seva joventut forma part, de fa temps, de l'èlite europea del patinatge. La seva confirmació ha arribat de la mà dels campionats d'Europa de patinatge de la «Jeunesse», celebrats els dies 22 al 28 de juliol d'enguany a la localitat suïssa de Villeneuve.

— Sandra, com va anar a Suïssa?

— Molt bé. En la modalitat de combinada vaig ser la campiona i en la de figures lliures, tercera.

— De fet, la teva bona actuació no va ser una sorpresa, ja que en els campionats de l'any passat també vas fer un bon paper.

— Sí. L'any 1990, a la ciutat holandesa de Kedriël vaig ser campiona en les figures obligatòries. A part d'això, en les darreres temporades he aconseguit diversos títols catalans i estatals.

— A quin Club pertanyes?

— Al Club Hoquei Palafrugell, on m'entrena des del primer dia Anna Camarero.

— Quina és la clau del teu èxit?

— Sens dubte, el fet de dedicar-hi moltes hores, i tenir una bona entrenadora. Al C.H. Palafrugell es treballa molt bé, la prova és que surten d'altres bones patinadores com la meua companya Natàlia Ridao.

— Des de quan et dediques al patinatge?

— Des que tenia 3 anys. Ara en tinc 13 i penso que puc anar progressant com a mínim fins els 23 anys.

— I que més fas, a part de patinar?

— Estudio E.G.B., i com que patino de 3 a 4 hores diàries ja no tinc temps de fer gaire res més.

— Quina és la teva màxima aspiració esportiva?

— Guanyar el campionat del món! Però ara només penso en els propers campionats d'Espanya que es celebraran l'octubre a Flix.

— I a Begur, com veus el nivell esportiu?

— En general molt bé. Hi ha bones instal·lacions, però... pel que fa a patinatge Palafrugell està molt consolidada.

— T'agradaria poder ajudar a desenvolupar el patinatge a Begur?

— I tant! Jo com entrenadora de nenes petites ja tinc experiència, per tant considero que amb bona voluntat per part de tothom es podria fer una bona feina a Begur.

Tant de bo que en un dia no massa llunyà es pogués fer realitat aquest projecte. De moment tot Begur i Esclanyà se senten orgullosos de tenir una campiona europea.

Impressions d'una als deserts de la I (M

Diu la tradició que els begurencs som de mena enyoradissa i que, lluny de Begur estant, sentim la campana de Sant Ramon que ens recorda el nostre poble i ens hi fa tornar. Però perquè això passi hem de ser ben lluny, i «les Amèriques» en són el cas més clar per als begurencs que, durant la segona meitat del segle passat, van anar a guanyar-s'hi la vida.

Però els begurencs hem seguit viatjant a les Amèriques, i enyorant-nos; durant els anys 1990, 1991 i 1992 dirigeixo un grup de recerca que, tres mesos cada any, estem treballant a la península de Baixa Califòrnia, a la costa del Pacífic mexicana. L'expedició ha estat organitzada des de la Universitat de Barcelona, de la qual sóc catedràtic de Prehistòria, i finançada pel «Ministerio de Educación y Ciencia» i el Departament de Treball de la Generalitat.

No vull cansar-vos amb detalls, però em sembla necessari parlar-vos dels motius de l'expedició, abans de passar a altres coses. Els jesuïtes, que van ser els primers europeus en visitar aquelles allunyades terres el segle XVII, van poder contemplar que a les muntanyes del centre de la península hi havia uns enormes dibuixos a les parets que els indígenes ja no sabien qui els havia fet (parlaven de «gegants», com aquí, que quan no sabem qui va fer alguna cosa, diem que ho van fer «els moros»). Hi havia grans figures humanes, animals de terra com cabres i cérvols, animals marins com balenes, mantes i tortugues i representacions fantàstiques com serps amb cap de cérvol i cua de balena.

Aquests extraordinaris conjunts havien estat fets pels pobles que visqueren a la zona abans del segle XV, data del descobriment; eren gent que no coneixia ni la terrissa, ni la ramaderia, ni l'agricultura, que tenien una economia basada en la caça i la recol·lecció, com aquí a Europa a l'època paleolítica, fa més de 10.000 anys. Però tot i formant un dels conjunts de pintures rupestres més importants del món (juntament amb els de la zona franco-cantàbrica, amb Altamira i Lascaux, o els del Tassili, al Sahara argelí, i poc més) mai no s'hi havia fet un estudi global, que inclogués documentació de les pintures i els gra-

vats i també excavacions arqueològiques.

Aquest fou el nostre objectiu quan ens plantejàrem fer un programa de recerques i demanar una subvenció per dur-lo a terme. Un dels membres del nostre grup havia visitat les pintures l'any 1981 i ens va engrescar a formular el projecte. Els tràmits foren llargs, primer a Madrid i a Barcelona per obtenir els diners, i després a la capital mexicana, on vam haver de solucionar els problemes de l'aprovació del projecte per part de l'organisme corresponent, l'INAH (Instituto Nacional de Antropología e Historia) i dels permisos d'excavació. Sortosament els catalans ens vam situar molt bé a Mèxic ara fa uns cinquanta anys i ens va tocar negociar amb gent amb cognoms tan catalans com el Dr. García Moll, director de l'INAH, la Dra. Mirambell, presidenta del Consejo de Arqueología o la Dr. Serra Puche, directora de l'Institut d'Antropologia de la Universitat; finalment, tot va anar com una seda.

I a mitjan setembre una part del grup, tres dels sis que formem l'equip de treball, va començar la tasca de camp, que consistia en mes i mig de

documentació de pintures i gravats. Durant el novembre ens vam incorporar els tres membres restants i tots junts vam excavar una cova durant el temps restant. Això, que aquí a Europa no hagués estat massa difícil pel que fa a la infraestructura, a les serres centrals de la Baixa Califòrnia es converteix en una petita odissea.

Cal arribar a La Paz, la capital de l'Estat de Baixa Califòrnia Sud, i des d'allí fer uns 900 Km. en furgoneta fins a endinsar-se a les serres, on els camins són sovint impracticables i acabem gairebé sempre a un «rancho». Aquestes vivendes tenen les parets fetes de terra i el sostre de palma trenada; hi viuen una o més famílies i són els únics nuclis de poblament de les serres, molt allunyats els uns dels altres, que intenten aprofitar els escassos aforaments d'aigua. Hem de pensar que parlem d'un país on plou cada tres, quatre o cinc anys; les plantes que creixen a la zona són cactus i altres varietats espinoses, acompanyades d'una fauna poc tranquil·litzadora com la serp de cascabel, l'escorpí, el «gusano quemador», les taràntules, els pumes, els «coyotes» i els voltors.

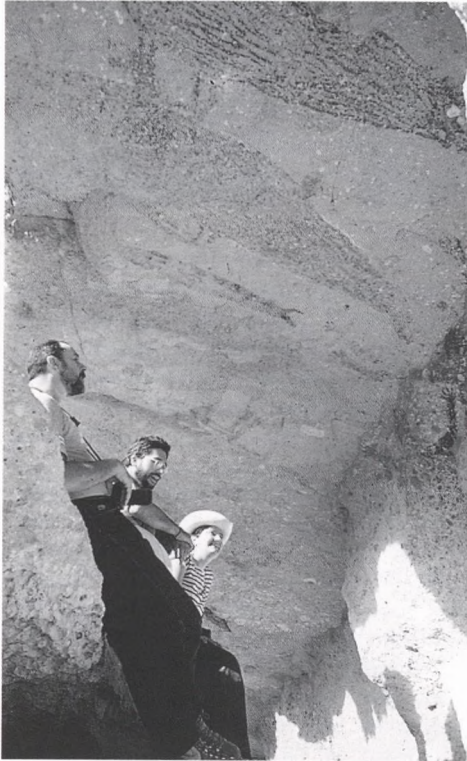
Un cop establert el contacte amb els «rancheros», cal contractar els guies i traginers per tal d'arribar als indrets de les pintures o al jaciment arqueològic que havíem seleccionat per excavar. L'equipatge, tot intentant deixar-lo en el mínim, ocupa una quinzena d'ases, sobre els quals es lliga la càrrega, protegida amb una lona. Nosaltres tenim mules, animals més grossos, resistents i prudents i que, segons diuen, no cauen mai, a pesar d'haver de fer caminets que voregen espadats molt profunds i inacabables pujades i baixades de grans muntanyes. Durant el temps de documentació de pintures, el campament s'havia d'aixecar cada tres o quatre dies per anar cap a un altre abríc, però les setmanes d'excavació ens van portar l'estabilitat d'un assentament fix.

Ens quedàrem llavors amb la única companyia d'un guia, que era l'encarregat d'anar a buscar al «rancho» més proper, a una hora de camí en mula, l'aigua necessària per a beure, rentar i cuinar. D'aquest «rancho» baixava a peu cada dia un altre indígena que ens feia el dinar i ens deixava el

Paisatge típic dels canons de la Baixa Califòrnia; al centre, el jaciment de «la Cueva», que vam excavar.

Expedició científica a la Serra de San Francisco Sud (Baixa Califòrnia)

Tres de nosaltres contemplant dues grans balenes i algunes figures humanes pintades a l'abríc de La Palma, a la serra de San Francisco, estat de Baixa Califòrnia Sud.

sopar preparat. El tema del menjar mereix capítol a part. Nosaltres vam pujar una certa quantitat de llaunes i de menjar fresc (fruita, verdura), però això va funcionar només els primers dies. La resta la vam cobrir, d'una banda amb menjar liofilitzat, al qual tan sols se li ha d'afegir aigua i surten plats que recorden més o menys l'estofat, l'arròs a la xinesa, els ous remenats o la mousse de xocolata, i d'altra banda amb un parell de cabres, ja mortes i seques, que anàvem esquarterant per obtenir «machaca», la carn seca que cuinàvem amb patates.

No cal dir que anàvem a l'hora del sol; ens llevàvem a les sis del matí, treballàvem de set a dotze, dinàvem a dos quarts d'una i tornàvem a treballar de dues a sis. Cap a les set sopàvem a la llum de l'única bombeta que hi havia en centenars de quilòmetres a la rodona, que endollàvem a un petit generador de gasolina que havíem portat per carregar les piles del video. Les nits estelades i les sortides i postes de sol van ser una de les experiències més colpidores, atès que anaven sempre acompanyades d'una pau i d'un silenci que ens feien més

planera la feina de l'excavació, dibuix i classificació del material que sortia.

Altres fets han anat configurant el conjunt de vivències vitals que, finalment, considero que han estat més importants, per a mi, que la mateixa feina científica. L'aïllament, amb els seus inconvenients i perills, de tipus mèdic, per exemple, proporciona, si ens ho mirem del cantó positiu, l'oportunitat d'una convivència amb la gent del lloc que és impressionant; penseu que són gent que viu de l'intercanvi de les seves produccions artesanals (curtits de pell i formatges de cabra quasi exclusivament) per altres productes bàsics, i que fins fa uns cinc anys els diners no tenien cap sentit per a ells. Cada dos o tres mesos passa un «comerciant» carregat de roba, joguines, llaunes de conserva, rellotges, etc., etc., és a dir, de tot el que no es pot aconseguir a la terra, i fan els canvis.

No cal dir que no coneixen l'electricitat, i que la nostra bombeta era l'esdeveniment de l'any per a la gent de tots els «ranchos» de la serra, que venien a veure'ns tant a nosaltres com, sobretot, la bombeta. La majoria de la gent no ha sortit mai de la serra, no ha vist mai ni un cotxe, ni una televisió, ni una pel·lícula; quan els explicàvem com eren les nostres ciutats es feien creus de com podíem viure amuntegats els uns sobre els altres, amb sorolls i brutícia i, sobretot, amb una cosa que ells ignoren absolutament, que és la pressa. I no us penseu que no siguin feliços, ni que, pobres, els haguem d'anar a salvar portant-los totes les nostres malediccions urbanes; ben al contrari, tenen tot el que volen per viure, estan en un equilibri perfecte amb el seu entorn i no necessiten ningú que els vagi a millorar la vida.

La seva hospitalitat i amabilitat, sinceres de tot cor, fan que poguem pensar que hem conegut alguns dels éssers no contaminats pels costums urbans, que encara existeixen, i que ja deuen ser pocs.

Però no vull allargar-me més amb aquestes impressions que han constituït per a mi una experiència inoblidable i que, si tot va bé, repetiré el proper novembre. Tan sols, deixeu-me recordar una petita anècdota relacionada

amb el nostre poble i que va deixar sobtats els meus companys de treball, que encara me la recorden. Quan tornàvem, vam passar un parell de dies a Mèxic D.F., la capital del país, la ciutat més gran del món, amb uns 30 milions d'habitants. Passejant per l'Avinguda Juárez, una de les més grans que conec, vaig sentir, en creuar-me amb una parella, que em deien «Ep, tu ets de Begur!». En girar-me, i pensant que es tractava d'una broma, vaig trobar-me amb en Jabalera i la seva promesa, mexicana;

L'excavació al jaciment de «La Cueva».

m'havia reconegut i ens vam saludar entre la nostra pròpia incredulitat i sorpresa. Trobar-se, lluny de Begur, fou una cosa força emocionant i des d'aquestes línies vull agrair-li que em cridés i em proporcionés, d'aquesta manera, l'oportunitat d'explicar-vos aquesta anècdota entre begurencs lluny del nostre poble; llavors vaig entendre la història de la campana de San Ramon i potser, fins i tot, la vaig sentir.

Josep M. ^a Fullola i Pericot

Mariano Frigola Masó i fills

Els successors de l'avi Mariano, foren part dels fills que nasqueren del matrimoni amb Na Carme Forgas i Caner.

Com ja s'explicava anteriorment, tingueren sis fills: la filla gran, la Maria, morí molt joveneta; en Pepet, l'hereu, fou el més expert en cavalls; Na Teresa es casà i formà una família a part; en Mariano; en Lluís; i en Perico, el més petit, que va exercir la professió de sastre i es casà amb la filla de la coneguda sastreria Masclans de Barcelona, la qual va regentar durant molts anys.

L'avi Mariano va morir l'any 1932. En Pepet, juntament amb en Mariano i en Lluís continuaven el negoci de transports amb la Raó Social «Mariano Frigola i Fill». Més tard, quan morí l'avi, continuaren els tres fills amb el nom de «Transports Frigola».

Ja arribada l'era de l'automòbil, adquiririen els primers cotxes que sortiren al mercat i compaginaren els treballs fent ús dels carruatges d'animals de tir i dels automòbils.

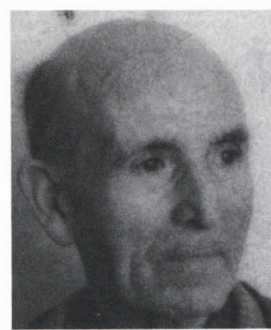
Foren uns dels primers transportistes de la província. En Mariano fou el primer dels germans en obtenir el carnet de conduir i un dels primers de la província de Girona. Després n'ensenyà als altres germans.

El primer automòbil el compraren a Perpinyà i fou un camió de la marca Saurer que anava amb cadenes i portava els pneumàtics massissos. Més tard compraren un Overland, un Panart, un Claveland, un Rochet Sneider i els famosos Fords de pedats.

En Pepet, feia la línia i el servei de Correus de Palafrugell. En Mariano i en Lluís, anaven als mercats setmanals i feien el transport amb camions i taxis, ajudats pels seus empleats.

Tingueren molts xofers i mecànics: El Sastre, en Xicu Barral, en Gerard, en Busquets, en Cullell, en Gelabert, l'Esponellà, l'Amadeu Burgas, ple de vida i que fou el que treballà més anys a la casa i passà les calamitats de l'època.

També tingueren una representació a Pals amb un autocar i un taxi i els xofers i encarregats foren: en Miquel Bofill (àlies «Es Rajoler»), pare de la farmacèutica Tenas de Palafrugell, en Pere Servià Cantó, pare de l'actual batlle de Pals, l'Agustí Boix, en Lluís Canela i d'altres.

Els germans Frigola

Com que no hi havia estacions de servei, compraven la gasolina en llaunes de deu litres. Més tard es monopolitzà i Campsa els concedí un poste públic.

Begur passà una època molt dolenta degut a la crema de la Fàbrica Forgas on hi treballaven a la ratlla de mil persones. Moltes famílies van haver d'emigrar i el poble es quedà només amb vuit-centes ànimes.

No sé si fou exactament durant l'any 1929, que arribà una altra època millor. La del Sr. José Antonio Pella, fill del conegut historiador Pella i Forgas de tan grata memòria. El Sr. Pella, degut al seu gran amor pel poble, va emprendre unes importants obres, renovant i modernitzant la vila. Va construir la carretera de Sa Riera, que en aquell temps les obres costaren més de vuit mil duros (quantitat ridícula si la comparem amb el que costaria avui dia). Es reformà totalment la Cala d'Aiguafreda amb els seus xalets i jardins, que es convertí en una de les millors finques de la Costa Brava.

Els germans Frigola col.laboraren com a transportistes en totes aquestes obres i reformes i es veieren obligats a renovar tot el material. Compraren cotxes més moderns de les marques: Chevrolet, Buiks, Citroens, Fords i d'altres. Si haguessin tingut la visió de guardar aquells automòbils, avui dia gaudirien d'un dels museus de cotxes antics més prestigiosos de la comarca.

Durant l'època de la República, m'explicà el meu pare, que un partit polític, no sé si d'esquerres o de dretes, llogà el taxi per anar a fer propaganda electoral. Els dos partits s'enfrontaren, trencaren les urnes i dispararen trets. Resultat: el seu cotxe amb impactes de bala i algun ferit. Degut a aquells fets, quan el pare anava a algun d'aquells pobles, l'escridassaven i el maltractaven pensant-se que era un d'aquells pistolers polítics, naturalment sense tenir-hi cap culpa ja que ell fou un xofer llogat.

Arribada la Guerra Civil, de tan mal record per a tothom, el Comité Revolucionari, incautà tots els cotxes de la vila i obligaren als xofers a formar la col.lectivitat de Transports.

Als pocs dies d'haver estallat la Guerra, els capellans i religiosos foren molt perseguits. El meu oncle Lluís ajudà a escapar al Sr. Rector Mn. Carles Feixac, traslladant-lo al seu poble, als voltants de Girona. Passaren moltes dificultats, ja que per les carreteres hi havia molts controls i barricades amb milicians. Als pocs dies es va saber que l'havien localitzat i afusellat junt amb altres religiosos.

Durant la Guerra passaren moltes altres calamitats amb desgràcies personals i incidents que val més no recordar. Incautaren molts camions i autocars per traslladar milicians i soldats al front i la flota d'automòbils Frigola es quedà totalment desmantellada.

Els darrers dies, i ja amb la retirada de les forces Republicanes, obligaren a l'oncle Lluís a traslladar tota la gent implicada en els fets revolucionaris a la platja de Sa Riera. Allà hi havia unes barcasses preparades per embarcarlos i traslladar-los a la veïna nació francesa. Segons es va saber més tard, tingueren moltes dificultats per arribar-hi, ja que trobaren un temporal molt fort i per miracle no naufragaren.

Tot seguit, uns refugiats del nord d'Espanya que havien arribat fugint dels bombardejos franquistes, obligaren també al meu oncle a traslladar-los amb el camió a la Jonquera. Una vegada allà, el tornaren a requisar els milicians i soldats de l'enfonsat exèrcit roig, i el tingueren fent viatges traslladant ferits i gent de la retirada a la frontera. Per fi es pogué escapar i va amagar-se en un paller d'una casa de pagés d'aquells indrets.

Quan el 6 de febrer de 1939, les tropes franquistes entraren a Begur, tota la família Frigola estava preocupada per saber on era l'oncle Lluís. Pensaven que l'home havia desapare-

gut, però al cap de quinze o vint dies arribà desnodrit i malalt. L'home va patir tant que va agafar una malaltia que li costà molt de temps en recuperar-se.

El meu pare, junt amb en Pere Ferriol i en Massio de Pals, anaren amb un camió vell a buscar nois i homes que tenien presos en camps de concentració. Passaren també moltes calamitats, ja que com que la guerra no s'havia acabat, les carreteres estaven infernals, ja que els rojos amb la retirada havien volat els ponts i malmés tots els camins.

S'assabentaren també que un dels autocars havia anat a parar a un camp de concentració de Fuenterravia (Guipúzcoa). Els treballs foren per poder-lo traslladar a Begur, ja que només en quedava el xassís i poca cosa més.

Una vegada acabada la guerra, els quedaren dos o tres cotxes mig espatllats, però a base de molts sacrificis, els repararen i amb penes i treballs els pogueren fer funcionar. La Sarfa, i altres companyies quedaren també desmantellades i sense material d'automoció.

Durant tot el temps de la postguerra les carreteres eren intransitables. No hi havia pneumàtics, ni gasolina, ni recanvis de cap classe. Els cotxes anaven amb gasògens de llenya o carbó. Per anar de Begur a Girona, es trigava unes tres hores, això anant tot bé. Moltes vegades, durant el viatge, es reventaven o explotaven dos o tres pneumàtics. Els xofers eren com carboners. Moltes vegades en arribar a Girona, amb penes i treballs, portaven el vehicle a reparar al garatge de l'Àngel Blanch. Pare del que avui dia té el Concessionari de la marca Opel.

Tornaren a fer el correu a Palafrugell i anaven a Girona i als mercats setmanals. Si l'autocar era de 25 o de 40 places carregaven 50 o 60 persones. Degut a la guerra, molta gent estava malalta i no els podies dir que no els volies carregar, ja que la majoria anaven a visitar el metge. El públic es conformava de tot. Anar dret i també a dalt del cotxe, mentre no els deixessis a la carretera.

Molt sovint, trobaves la policia de trànsit i et multava per portar massa gent o bé no tenir la documentació en regla, cosa impossible d'aconseguir, ja que tots els despatxos oficials funcionaven molt malament. Fou una època molt dolenta. Els xofers d'aquells temps es merexien «La Medalla del Sofriment al Treball» i els pobres

homes, molts d'ells no arribaven ni a cobrar la pensió de la S. Social.

La parada dels autocars a Palafrugell, era primer a Ca l'Axuflet, més tard a l'actual seu de la Sarfa. A Pals a la Fonda Barris i a La Bisbal al garatge Ponsatí i a can Gou Esparter. A Torroella a la Plaça dels Arbres. A Figueres a la Plaça del Gra i a Girona a la fonda de Cal Ros a les Voltes d'en Roses.

Els fills d'aquests ens ferem grans i també ajudarem i treballarem en el negoci del transport. Els dos fills de l'hereu, els dos fills de Na Teresa i jo mateix, fill d'en Mariano.

Quan els pescadors de les platges: les teranyines d'en Florian, d'en Lill, dels germans Sais, d'es Pinyonero, dels Blancs i d'en Galiango, feien una bona pesquera, pujava un mariner a avisar-nos i anàvem amb els camions a portar el peix a les Cofradies de Palamós, Sant Feliu, L'Escala i alguna vegada al Mercat Central de Barcelona.

Els pioners o primeres famílies que vingueren a estiuejar a Begur, entre d'altres foren: a Fornells, els Coll-Llach (Estasia); els Ventosa i Calvell, els Pujades, Forgas, els Arruga, els Mirandes, els López Roger, els Duran, etc. A Sa Tuna: els de Cal Sastre, Ses Fioles, els Pi Amat, els Bona, els Terrades. A Sa Riera: els Bellas, els Pella Haitz, els Pella i Ferrer, els de Can Mosca, els Bacqueline, els Espinàs Sanllehy, els Alzamora, els de Cal Rei, els Llompарт, en Pere Piqué i d'altres.

La majoria d'aquestes famílies les anàvem a buscar a l'estació de ferrocarril de Flaçà. La família Bellas, com que era nombrosa i vivien a Madrid, l'esperàvem amb un autocar a l'Estació de França de Barcelona. La família Pella Ferrer, com que també era nombrosa la recollíem a Flaçà, on el Sr. Joaquim era Cap de la Renfe, i arribaven amb un bagó exprés per a la família.

Durant tota la temporada estiuenca, els diumenges i festes de precepte, anàvem a buscar amb el taxi a moltes d'aquestes famílies a ies respectives platges i els pujàvem a oir missa a Begur. Eren tot un espectacle les sortides de missa d'aquells temps.

Aleshores era molt difícil adquirir cotxes nous i compràrem en una subhasta de l'exèrcit unes ambulàncies marca S.P.A. italianes que donaren molt bon resultat. les vam transformar en camions i una en autocar que li dèiem «La Rubia». El meu pare, feia el servei de platges durant l'època

d'estiu. Aquesta «Rubia» es féu molt famosa, ja que sempre anava plena de gom a gom. També fou una proesa fer aquest servei, ja que les carreteres eren sense esfaltar, estretes i estaven en molt males condicions. No com ara, que les carreteres són millorables, els cotxes nous i molt potents.

Ja més endavant, compràrem l'última novetat de la Seat, un 1.400. Amb la forta immigració dels anys seixanta, moltes parteres s'acostumaven a donar a llum a les clíniques de Girona i jo les portava amb el taxi esmentat. En un d'aquests viatges vaig haver de fer de llevadora, ja que va néixer un nadó dins del cotxe. Per evitar problemes, vaig deixar la mare i el fill a l'Aliança de La Bisbal. Vaig dir a la mare, que em tocava ésser el padrí, però, no sé que va passar que als pocs dies aquella família marxà de Begur i no sé on el batejaren.

Des de molts anys enrera, que teníem la concessió provisional de la línia d'autobusos de Begur a Girona del Ministeri d'Obres Públiques i Transports. Amb gran decepció i estranyesa, quan va arribar la concessió definitiva des de Madrid, la concediren a una altra companyia sense ni tan sols haver-la demanada als Ministeris de Girona, cosa que va estranyar moltíssim a tothom, fins i tot als Delegats dels Ministeris de Girona. Els germans Frigola es quedaren tan decebutos, desenganyats i desesperats que obtaren per vendre's el negoci i tot el material a l'Empresa Sarfa. Cal remarcar també que durant quasi tota una vida d'exercir la professió de transportistes els tres germans Frigola, no tingueren cap accident greu que calgui esmentar.

No sé si de tot aquest malfet en podem donar gràcies a la Dictadura Franquista, ja que en aquella època tot foren interessos particulars i favoritismes del centralisme de Madrid. Avui dia, amb la democràcia i la Generalitat de Catalunya potser la cosa hauria anat molt diferent.

Aquí s'acaba la història dels germans Frigola, que tan incansablement treballaren pel bé públic i de tots els ciutadans i pobles de la comarca.

No sé si aquests escrits poden interessar als lectors de «Es Pedris Llarg», possiblement al jovent d'avui dia no els agradin, però si que desitjaria que tots aquests fets històrics, s'arxivessin com a record d'aquelles èpoques tan difícils dels nostres avantpassats.

M. Frigola Gispert

La batalla de Begur

Uns bons amics, d'una família amb fortes arrels begurenques, m'han fet arribar una fotocòpia d'un document que compraren a París, en un «stand» que tenia un antiquari de Nova Zelanda que una convenció havia portat allà. Agraïxo molt aquest gest, i em plau oferir a la gent que s'interessa per la història de Begur, una còpia d'aquest paper, amb un comentari per fer-lo entenedor.

Aquest document no porta data;

però es refereix indiscutiblement a uns fets que passaren a Begur el dia 10 de setembre de 1810 quan el nostre poble fou alliberat de la invasió francesa. Fou escrit per un anglès, del qui desconecem el nom.

Begur tenia una gran importància estratègica per l'invasor gal, i també pels anglesos i pels espanyols. La nostra vila era el terme d'un camí que sortia de Girona i acabava a Begur.

Algunes de les fortes batusses que hi hagué als entorns de Girona entre els francesos i la nostra gent, es fa constar que passaren en el camí de Begur.

El document és un mapa costaner, dibuixat amb tinta de color marró dolç, que agafa la façana del litoral que va aproximadament des de S'Eixugador (Sa Tuna) fins més enllà del Cap Sa Sal. Al fons hi ha les crestes del

massís de Begur que envolten la nostra vila. No és pas un pla ben fidel; però deixa endevinar molt bé cada un dels principals emplaçaments.

En un racó del paper, per situar els fets, porta les distàncies que hi ha des de Begur a altres viles. Calcula en milles angleses que tenen un valor de 1.609 m. A l'angle dret, a dalt, hi ha aquesta llegenda: **100 Palamós; 150 Sant Feliu; 50 Tarruella** (Torroella); **100 Escara** (L'Escala); **50 Bisbal**. Les distàncies no coincideixen amb les reals, car es limita a fer uns càlculs aproximatius. Quan medeix el camí que hi ha de Begur a Sa Tuna, per exemple, —**Bagur from S** (sud) **E** (est) **3 miles**— diu que hi ha 3 milles. Però si fem comptes trobem que aquí, tot i ser un trajecte molt curt, també s'equivoca. Segons ell entre els dos nuclis de població hi hauria 4.827 m. Actualment els nostres cotxes per anar de Begur a Sa Tuna fan 5 km. Però la carretera d'avui, plena de giragonses, no existia. Llavors hi havia un camí dreturer i amb marcada pendent que anava directe a la platja. Començava on avui trobem el gran pàrquing sota el carrer de S. Antoni. Abans d'acabar el camí hi havia una bifurcació. Un ramal portava a Sa Tuna i l'altre braç desembocava a Aiguafreda. Però aquest recorregut estava molt lluny d'assolir els 5 km. Quan l'autor, doncs, assigna milles no busca ser rigorosament exacte.

Perquè no hi hagi cap dubte del lloc a on es refereix, al peu de la pàgina escriu **Sa Tuna or Aqua fria**. Al primer terme hi ha el poblat mariner de Sa Tuna (núm. 7) amb el puig coronat per la torre de Sa Tuna (núm. 6) i a la raconada s'hi amaga la cala d'Aiguafreda. A l'esquerra s'hi veu la roca segada, negrenca, de S'Eixugador. A la dreta hi dibuixa un pic que s'enlaira sobre el Cap Sa Sal. S'hi veu també el Puig de la Creu que aquí està representat com un petit fortí. la silueta de la muntanya va perdent-se i no assoleix **La Sirna** (Sa Riera).

Sobre el petit poblat de pescadors hi ha dibuixat el poble, amb el contorn del temple parroquial que sobresurt per damunt de les cases. A la dreta del poble hi ha representada la torre de Mas d'en Pinc (núm. 3). Al cim de tot hi ha la mole pètria del castell. Li dona molt d'embalim, car vol significar la importància tàctica que tenia l'alcàsser. A l'extrem esquerre, a la part alta, hi ha representat el puig de Son Ric amb una petita edificació al cim.

A l'altre costat de la muntanya hi ha la silueta ondulada de les muntanyes

que van davallant cap a Sa Riera. A tot el conjunt hi dibuixa uns signes semblants a fletxes mirant el cel, que volen ser arbres, probablement pins, que cobrien aleshores el nostre massís. Hi ha també indrets del mapa on no hi detalla res, car no tenen massa interès per ell.

El més important d'aquest document no és pas el mapa en si, tot i ser extraordinàriament captivant, sinó les indicacions que hi anota, amb la corresponent inscripció al costat, per fer-nos entendre com es desenvolupà el combat entre els francesos, d'una part, que ell anomena **El enemigo**, i les tropes angleses, espanyoles i la guerrilla que també hi participà.

Segons es representa aquí, la tropa francesa ocupava diferents punts estratègics. El capità Calleau, francès, tenia el seu destacament al cim del pujol (núm. 1) que està a l'esquena del Mas d'en Pinc. Des d'allà es veu parcialment la Platja de Sa Riera i els diferents camins que puguen al poble. Podia veure, doncs, poc o molt, les maniobres del desembarcament de les tropes angleses de la fragata Cambriand, comandada per Doyle, i de la fragata Diana. Això vol dir que els francesos podien adonar-se de l'assalt dels aliats, i que la presa de Begur no fou gràcies a un atac sorpresa, com insinuen molts historiadors. Més endavant l'autor serà més explícit i senyalarà en el mapa on hi hagué el combat principal.

Hi havia soldats francesos, a més, al turó que baixa precipitadament al mar, on hi ha el Cap Sa Sal (núm. 9). Sota aquesta avançada hi ha Ses Negres, uns illots de pedra fosca. La vista pot seguir bona part del camí de ronda que antigament anava de Sa Tuna a Sa Riera, i es veu una costa retallada i esquerpada. Si hom es gira observa, a l'altre costat, la Cala d'Aiguafreda i el port de Sa Tuna.

Tenien encara un altre destacament, tot i que no ho concreta massa; era la torre de Sa Tuna, un fortí bastit en el segle XV pensant amb els pirates, i que més tard fou, a més, un lloc de sanitat.

Al costat del destacament del capità Calleau hi havia la guerrilla (núm. 2) que devia fustigar els francesos. Hi posa un senyal petit. Sembla indicar que aquesta guerrilla no era molt nombrosa. Entre ells podia haver-hi begurencs, malgrat que això no consta. Sabem que els nostres paisans es distingiren en la lluita contra el francès. Begur i Sant Feliu de

Guixols foren les dues poblacions que portaren a Girona un contingent major de defensors per tenir cura de l'artilleria que defensava la plaça. La història esmenta també dones de Begur que tingueren un paper important en el setge de Girona. Sobresurten Isabel Pi, soltera, i Teresa Balaguer, vídua. El seu marit, Francesc Balaguer, era correu de la Junta i havia estat mort pels francesos. La gent del poble eren els primers interessats a foragitar els opressors gals.

Consigna, a més, dos punts on estava situada la guerrilla per cobrir la retirada. Un estava al Mas d'en Pinc (núm. 3), i l'altre, poc més o menys, al Mas Prats (*). La presència d'aquesta guerrilla confirma que la gesta no fou pas improvisada. Doyle cuidava molt els correus, i és de creure que la nostra gent estava advertida de la propera desembarcada.

A mig camí entre Begur i Sa Tuna emplaça el lloc on començà el tiroteig i la càrrega. Posa signes de tamany notable (núm. 4 i 5). Vol consignar que el contingent de tropa que hi havia a cada costat era relativament notable. Mentre tant, una fragata de guerra, que podia ser el Cambriand o la Diana, se situà als peus de la torre de Sa Tuna (núm. 10), tot i ser un punt on hi havia bateries controlades pels francesos. D'aquesta forma els enemics quedaren entre dos focs, cosa molt desavantatjosa per ells.

No diu pas el resultat de la batalla, car amb el mapa no es proposa donar un comunicat de guerra, sinó situar el lloc on passaren els fets. Però indica per on s'escapoliren els enemics (+). Els francesos pujaren cap a La Borna i d'allà, seguint les altures del Cap de Begur, per viaranys feréstecs i abruptes, devien retirar-se en direcció a Palamós, on quatre dies més tard els esperava una nova batalla amb els mateixos soldats.

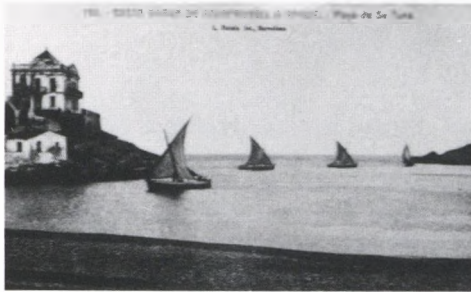
Mn. Josep Vaquer

Jo Sa Tuna

L'encapçalament és a la moderna, el tema que narraré no ho és tant.

Sa Tuna sempre ha estat per mi la platja més estimada, encara que no la preferida per anar-m'hi a banyar. Alguna vegada he arribat a dir que vaig néixer a Sa Tuna. No hi vaig néixer però és el lloc d'on guardo els primers records de la meua vida. Vaig obrir els ulls a Sa Tuna. El meu avi hi tenia una «botiga». La gent gran de Begur ja sap que vull dir. D'una caseta o barraca en deien «botiga». Hi passàvem molts dies d'estiu. No podia ser d'estar-hi permanentment perquè els pares treballaven i era molt desconvenient pels avis haver de pujar a peu a comprar a Begur. Llavors no hi havia cap recader que hi anés, ni cap botiga (ara sí), ni neveres per a guardar una mica de provisió. Sempre he enyorat aquella caseta que per mals moments econòmics de la família, el pare es va vendre. Era una barraqueta vella, destartada, amb una porta que hi entrava el vent de per tot arreu, els llistons de la porta tenien a cada costat una forma curvada feta expressament per entrar-hi el bot a l'hivern. Dormíem en un llit molt alt i gran de matrimoni, la meua germana, la Gracieta i jo. El matalàs era farcit de bossat de blat de moro. Què bé que s'hi estava... quina felicitat! Ens adormíem mirant les estrelles entre teula i teula mentre la fressa dels trencants de la mar a la platja, que teníem allà mateix, ens anava ensopint. Algún dissabte a la nit, quan encara no dormíem del tot, sentíem arribar el pare que venia de buscar pelosos. Portava una galleda a una mà i un llum de carbur a l'altra. A la galleda hi havia uns quants animalots d'aquells. Els tapava amb una plata grossa i una pedra sobre. Durant la nit sentíem com es bellugaven dins la galleda i sentint aquell croc croc ens tornàvem a dormir. L'endemà, la mare feia un arròs que perfumava tota l'estància.

A l'armari dels records que guardem, els perfums també hi són. N'hi tenim d'inolvidables. Aquells olors que feia l'arròs de la mare, no eren pas exclusius de casa nostra. Molts diumenges dels estius passats a Sa Tuna a la meua infantesa, a l'arribar al migdia, quan no quedava una ombra enlloc, quan la muntanya de Sant Josep era un immens concert de cigales, començaven a sortir fumeroles de les xemeneies de les barraques, a l'eixir sobre la teulada. Era tanta la

calma d'aquells moments que semblava que dubtessin del camí que havien d'emprendre. A vegades una alenada de gargal, que no s'atrevia a entrar, les esparramava i llavors, de qualsevol indret, podíeu sentir l'olor barrejat de marisc, de llenya de pi i de sofregit de ceba, que us convidava a tancar els ulls i ensumar.

A l'hora del bany, si és que hi havia hora de bany, doncs ho feiem quan ens venia bé, a la platja s'hi podien comptar una dotzena de persones. En aquell temps era més apreciada una bona ombra que una solejada.

No he oblidat mai els moments que puc dir que vaig començar a nedar. Potser tenia cinc anys, vaig demanar per anar a banyar, el pare em va acompanyar al racó de l'«embarcadero». Allà ens hi vàrem trobar amb en Josep Vilanova i el seu pare. Mentre ells enraonaven nosaltres jugàvem dins l'aigua i, imitant tal com ho feien els que sabien nedar, vaig notar l'agradable sorpresa de que surava. Em vaig sentir molt feliç, la meua afecció va augmentar considerablement.

En aquell entranyable racó de la platja vaig fitar una estampa que avui es qualificaria d'insòlita. Lligat a proa d'una barca hi havia un mero d'uns quinze quilos agafat per la ganya. Llavors ho vaig veure moltes vegades. Era la manera de mantenir viu aquell animal mentre sortia el comprador o bé fins que aquest el volgués menjar. Un altre mòbil que tinc per estimar Sa Tuna, és perquè davant la nostra barraca estiujava la família Pi Ferrer, quatre germans entre els que hi havia en Pere. Encara que ell té quatre anys menys que jo, allà vàrem començar una amistat que ens ha acompanyat tota la vida. Una mostra d'aquest començament la feu palesa que na Constància, ell també li deia mare, i quan de gran venia per casa a Begur, continuava dient-li. Tinc testimonis, eh Pere?

Després de dinar, a les dues/quarts de tres de la tarda, hora solar, començava a moure's una mica de brisa que baixava d'es Rec Sa Tuna. El cel i la mar havien enfortit el seu punt de blau i per defora de la punta d'Es Plom es gronxaven mitja dotzena de barques amb vela. Aquesta percepció era perfecta i relaxant contemplada des de l'ombra fresca de sota es balcó de can Nap.

Al voltant de les tres arribaven els meus herois. N'Arturo Renart, en Pepitu Llenas i en Julio Arnau, eren els amics d'en Joan Pi, germà gran d'en Pere. Eren uns nois d'uns divuit o dinou anys, forts, peluts, morens, alts, molt alts. Jo, des de la meua estatura de mig metre i escaig els veia immensament alts i grossos. Capbusaven a l'«embarcadero» i amb quatre braçades anaven fins a s'Eixugador. Jo em quedava assegut a tall d'aigua contemplant aquella proesa.

Més cap al tard, quan l'aigua quedava tan quieta que semblava un marbre, el meu avi, en Maties, m'havia ensenyat a fer saltar els rotllons per sobre l'aigua, i jo en contava els salts que feien els que llençava ell: deu, onze, dotze, tretze,...

A entrada de fosc anàvem a sopar, aprofitant les últimes clarors del dia, doncs encara no hi havia llum elèctrica a Sa Tuna. Entrada la nit es veien espurnes de llum, la majoria de carbur. Els més acomodats tenien Petromax. Preníem la fresca a la plaça, jo, una mica més cap a la platja, em quedava embadalit contemplant alguna barca que sortia a pescar. No sé quina pesca. Solien portar un llum a bord que reflectia sobre l'aigua fosca i quieta de la badia, s'anava apartant poc a poc, al compàs de dos remes bogats amb destresa. A casa em cridaven per anar a dormir, jo feia veure que no els sentia i no els contestava fins que aquella llum, passant per Es Portell es perdia darrera Es Plom.

Afectuosament,
J.C. Riera

No exagerem la neteja

No voldria que ningú es molestés, ni se sentís al·ludit, però tampoc vull tancar la boca i vull fer-vos cinc cèntims d'una opinió molt personal. Passejant pels carrers m'ha sabut molt greu veure com a algunes cases se'ls han esgavellat els nius a les orenetes. Que embruten!, ja se sap; no en va les àvies a vegades deien: «Ja m'han embrutat es llençol «ses caganeres»!, però això anava seguit d'un mig somris, com dient: què hi farem!. Ans es consideraven afortunades les cases que eren escollides per les orenetes per fer niu, era tingut per una senyal de bon auguri. Ara en alguns llocs, molesten. No exagerem la neteja fins a aquests extrems, perquè de manera totalment inconscient fem desaparèixer de l'entorn natural un ocell que està molt arrelat al nostre poble. Esgavellant els nius que els ha costat tant de construir, trocet a trocet de fang, els hi malmetem la niuada de l'any; i

de totes aquelles petites orenetes que n'haurien sortit, alguna l'any que ve hauria estat prou forta per tornar al niu dels seus pares i continuar el seu cicle vital.

Elles no entenen el perquè d'esgavellar-els-hi el niu, sols segueixen el seu instint que els diu que s'han de fer «la caseta» a recer de Nord, orientada al Migdia i sota la teulada de les cases altes per poder emprendre millor el vol.

Sense niu i sense poder criar, el nombre d'orenetes minva considerablement cada any (tenint en compte que es malmeten de tres a cinc cries per niuada), no els posem més difícil, prou s'encarreguen el mal temps i els llargs trajectes que han de recórrer per marxar i venir-nos a veure, de retallar el seu nombre.

Molts pensaran: «Està molt de punyetes, aquesta!», o «Ja solucio-

narem amb «sprais» el problema de les mosques i mosquits!». Ho sento per ells o seran persones poc sensibles o no han «perdut» mai deu minuts per veure-les anar i venir atrafegades del niu, adobant els desperfectes o alimentant a les cries.

A Begur no tenim balenes per salvar, tenim una cosa molt més petita, però també igual d'important: les orenetes de ventre blanc.

Hauríem d'ajudar les nostres orenetes, i m'agradaria que cada temporada les que arribessin foren ben acollides per nosaltres. He intentat imaginar-me Begur sense les seves voladuries i xerradisses. Ja no seria el meu Begur sense «ses caganeres»!.

LI.F. Dalmau

El record d'una amiga

Ha fet dos anys que vas marxar i en aquest temps han passat tantes coses... La vida és injusta moltes vegades i amb tu va ser-ho. Estaves plena de vida, tenies tantes il·lusions, tenies tantes coses per fer...

Et vaig conèixer quan tenies dotze anys i vas entrar per la porta per treballar amb mi. Duies un vestit de color de rosa i jo vaig pensar: amb aquesta nena he de treballar?. I així va ser. I ens vàrem fer molt, molt amigues. Coneixia tots els teus amics, coneixia tots els teus secrets, vaig ésser testimoni de moltes coses: el teu xicot, les baralles i reconciliacions amb ell. Les tardes que veníeu tots dos a casa a veure la tele o a xerrar.

Vas treballar amb mi vuit anys i ens veiem cada dia. Jo sé que et vaig ensenyar moltes coses, potser perquè tenia més experiència que tu, però tu a mi també me'n vas ensenyar tantes... eres tan alegre, sempre contenta, això m'ho contagiaves a mi. Ho vàrem passar molt bé juntes.

Quan vas morir no em va sortir ni una llàgrima (tu saps que jo ploro per no res). Doncs, no vaig poder plorar ni he plorat mai per tu. Miro fotos teves i em penso que estàs lluny, però com si fos un viatge, no sé, una cosa rara.

Al principi et portàvem flors al cementiri, però jo semblava que fingia, que posava flors a una paret i no en porto més. No podia ser que tu estiguessis allà dintre. No era veritat. No és veritat.

Vas anar creixent al meu costat i d'una nena vas passar a ser una noia molt maca. Vàrem fer moltes coses juntes, vàrem anar a molts llocs. Tu savies tota la meva vida. Erem còmplices en tot.

Però la vida segueix pels que estem aquí, i ja veus, tu vas quedar enterrada amb les teves il·lusions i els teus somnis...

L'última imatge que tinc de tu és la de quan vàrem acabar de sopar i tu

vas sortir per la porta. Duies uns pantalons negres i un jersei blanc amb perletes. Et vas girar i em vas dir: fins dijous (celebràvem el meu aniversari), i no vas arribar al dijous.

Han passat dos anys. Et tinc present cada moment. Passaran vint anys, pot ser et tindrè menys present, però sempre et recordaré.

Me n'alegro d'haver conservat la teva amistat tants anys, me n'alegro d'haver-la conservat des d'aquella nena amb el vestit rosa a la noia que va sortir per la porta amb el jersei de perletes.

Què injust és tot!!!!

Gràcies. Gràcies, Pepa. Gràcies per tot.

Rosa

«Begur, un tema per a artistes»

El propassat dia 15 de setembre es lliuraren els premis corresponents al concurs «Begur, un tema per a artistes». Els guanyadors foren:

- 1r. Premi: Gilbert Frigola. «Boira d'agost»
- 2n. Premi: Manel Doblas. «Simfonia de llum»
- 3r. Premi: Jordi Macabich. «L'avi Mallol»

A la fotografia, Gilbert Frigola recull el guardó de la mà de l'alcalde de Begur, Carles Alsina.

Concurs Provincial de pesca submarina

Els concursants al Concurs Provincial de Pesca Submarina a Aiguafreda, mostrant les seves captures, un cop acabada la competició.

Visió poètica

BEGUR I LA TRAMUNTANA

Segur que tots hem dit alguna vegada:
«tant de bo fes un bon pet de tramuntana!»
Vent empordanès, saludable, que neteja l'ambient,
cosa, avui dia, molt convenient.
Quan bufa, el dia és clar, de colors vius preciosos.
El cel és blau, d'un blau intens lluminós.
Des del Puig de Son Ric es veu fins el Cap de Creus.
Vas donant la volta a poc a poc
i tens la planúria del Baix Empordà als peus.
El Montgrí, l'Estartit, Sa Riera, Les Medes, la mar en la seva
[immensitat...
i et dones compte que Begur és un poble privilegiat.
I donant mitja volta veus el paradís de Fornells,
i també la mansa aigua d'Aiguablava,
el Far de Sant Sebastià, vigia de la Costa Brava
que els seus tentacles va allargant suau,
per anunciar els perills a cada nau.
I donant la volta cara ponent, allà a l'horitzó, el sol marxa a
[posta,
i el cel es posa la pedreria perquè la nit s'acosta.
I mirant Begur dónes gràcies al Creador
i sóc conscient de tenir molta sort.

C. Reixach/90

BEGUR, poema

Begur, poble que inspira a pintors, poetes i compositors.
BEGUR ÉS MÚSICA
Tots recordeu els avantpassats: la «Cigala Begurenca»
precioses veus.
El Sr. Salvador Raurich que venerant la nostra
Patrona Santa Reparada li va compondre un preciós
Ofici, que es va estrenar per la festa Major.
També el mestre Sirés, quan escolteu «La Gavina»
havanera que va fer per a una fadrina.
Begur també té sa seva sardana, «Begurenca», del
del mestre Soms, que puntajàrem com bons catalans que som.
BEGUR ÉS POESIA
Què en direu de Na Maria?
Això sí que és poesia.
Voleu més inspiració i alegria?
Sincera i clara, de tot cor, s'expressa amb amor.
Per molts anys Maria,
ens delectis amb la teva poesia.
BEGUR ÉS PINTORESC
De qualsevol indret un s'inspira.
De Son Ric, de Sant Ramon,
de la Font de la Salut, de la Creu d'en Ralló.
Lloc privilegiat per admirar les postes de sol
més meravelloses que hàgiu vist mai.
I quan el perfil del nostre poble
allà a l'horitzó, es va retallant, penso:
quins colors!, és digne de pintar-lo.

C. Reixach/91